

Miljøverndepartementet
Avdeling for regional planlegging
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

NORGES
HANDIKAP
FORBUND

Pb. 9217 - Grønland
0134 Oslo
Telefon: 24 10 24 00
Telefaks: 24 10 24 99

Dato: 26.11.03

HØRINGSUTTALELSE – NOU 2003:14 BEDRE KOMMUNAL OG REGIONAL PLANLEGGING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Norges Handikapforbund mener:

- **"Universell utforming" må få en juridisk definisjon.**
- **Universell utforming må inn som premiss for all planlegging.**
- **Medvirkning i planarbeid må legges til rette på alle nivåer.**

BÆREKRAFTIG UTVIKLING OG UNIVERSELL UTFORMING

"Bærekraftig utvikling" er et forholdsvis nytt begrep. Begrepet kan brukes i mange sammenhenger og kan sies å være av ideologisk art. Det kan være vanskelig å gi en nøyaktig definisjon på begrepet og dets bruksområder, dermed er det stort rom for vid tolkning.

Begrepet "universell utforming" har i likhet med begrepet "bærekraftig utvikling" en ideologisk side. "Universell utforming" har etter hvert fått større forståelse i faglige og politiske kretser. Norges Handikapforbund oppfordrer departementet til å utvikle begrepet "universell utforming" juridisk, slik at det kan anvendes i lovverket. Hvis begrepet "universell utforming" kan anvendes i lovtekst, vil dette virke forpliktende på planleggere og andre i sektoren. Myndighetene må nå ikke legge "universell utforming" – begrepet i skuffen, for heller å ta i bruk andre begrep som er vanskelige å definere nøyaktig.

Ideologiene bak "universell utforming" og "bærekraftig utvikling" er så absolutt forenlige. Universell utforming bidrar til bærekraftig utvikling. Begrepet "universell utforming" har vært mye brukt i festtaler og på seminarer. Når forståelsen av begrepet og ideologien nå har begynt å slå rot, er det viktig å sørge for at begrepet "universell utforming" blir anvendt i lover og forskrifter. Myndighetene må vise vilje og mot til konkret å aktivere kraften som ligger i dette begrepet.

NASJONALE MÅL FOR UTFORMING AV OMGIVELSER OG SAMFUNN

Et tilgjengelig samfunn er valgt som ett av fire satsingsområder i St.melding nr 8 (1998-99), *"Om handlingsplan for funksjonshemmede 1998-2001"*. Det er et overordnet mål for Regjeringen å fjerne funksjonshemmende barrierer som hindrer likestilling og full deltakelse på alle livets områder. Det har i mange år vært bred politisk tilslutning til dette målet, som også er i tråd med FNs standardregler for like muligheter for mennesker med funksjonshemming, som Norge har sluttet seg til. En viktig strategi for å nå dette målet er at det fysiske miljø utformes universelt, slik at det blir brukbart for alle.

Manneråkutvalget har i sin innstilling i NOU 2001:22 slått fast at funksjonshemmede diskrimineres, fordi de stenges ute fra samfunnsarenaer det er viktig å kunne delta på. I innstillingens strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer, er et av tre hovedsatsingsområder full tilgjengelighet til byggverk og uteområder.

Rundskriv T-5/99 B "Tilgjengelighet for alle" utgitt av Miljøverndepartementet, kommunal- og regionaldepartementet og sosial- og helsedepartementet i samarbeid, oppsummerer de nasjonale mål med rundskrivet slik:

"Det å gjennomføre regjeringens målsetning om tilgjengelighet for alle befolkningsgrupper, innebærer at omgivelsene, dvs bygninger, uteområder og andre anlegg, utformes slik at de kan brukes på like vilkår av så stor del av befolkningen som mulig. Dette betyr å tilrettelegge for alle, inklusive bevegelsehemmede, orienteringshemmede og miljøhemmede."

KOMMENTARER TIL ENKELTE PARAGRAFER

Del I Innledende bestemmelser

§ 1-1 Lovens formål

Her er uttrykket bærekraftig utvikling innbakt i teksten. Dette er vel og bra. Men, det kan ikke underslås at det taler mer om overordnede visjoner enn om uomtvistelige og konkrete fakta. **NHF** mener at begrepet universell utforming må få plass i denne formålsparagrafen. Begrepet kan gjerne kobles til bærekraftig utvikling.

NHF foreslår følgende endringer i foreslått tekst, slik:

- Første ledd, ny første punktum:
 - *Loven skal fremme bærekraftig utvikling og universell utforming til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner.*
- Første ledd, ny siste punktum:
 - *Den skal vareta hensynet til funksjonalitet, estetikk og god byggeskikk.*
- Tredje ledd, nytt:
 - *Det enkelte tiltak skal i størst mulig grad vareta prinsippet om universell utforming, samt hensynet til helse, miljø og sikkerhet.*

§ 1-4 Verdier og retningslinjer for planlegging etter loven

Universal utforming må være en retningslinje med høy verdi i plansammenheng. Dette må vektlegges tydelig i denne paragrafen. **NHF** foreslår derfor endring i foreslått tekst, slik:

- Andre ledd, ny første punktum:
 - *Bærekraftig utvikling og universell utforming er et mål for både lokal, regional og nasjonal planlegging.*

§ 1-7 Medvirkning og høring

Det er svært viktig at funksjonshemmedes organisasjoner deltar tidlig i planprosesser. Da kan viktig kompetanse og erfaring på tilgjengelighetsområdet anvendes og føre til spart tid og god kvalitet i planprosessen. Dette må presiseres i lovteksten. **NHF** foreslår endring i foreslått tekst:

- Tredje ledd, ny første punktum:
 - *Kommunen har et særlig ansvar for å sikre medvirkning fra grupper som skal ha god tilrettelegging, herunder funksjonshemmede, barn og unge.*

§ 2-5 Regionalt planforum

Det foreslåtte regionale planforum bør ha representanter fra funksjonshemmedes organisasjoners regionnivå. **NHF** foreslår følgende endring i foreslått tekst:

- Andre ledd, ny siste punktum:
 - *Andre representanter for berørte interesser, herunder funksjonshemmedes organisasjoner, skal inviteres til å delta i planforumets møter.*

Del IV Kommunal planlegging

§ 8-1 Formål

NHF forutsetter at lovens hovedformålsparagraf (§ 1-1) i tråd med vår høringsuttalelse vil stille krav om at prinsippet om universell utforming må ligge til grunn for all planlegging. Likevel bør denne paragrafen som omhandler formål for kommunal planlegging også stille krav om dette. **NHF** foreslår følgende tillegg til foreslått tekst, slik:

- Nytt tredje ledd:
 - *Prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for all kommunal planlegging.*

§ 8-3 Kommunal planstrategi

NHF mener at bred medvirkning i utarbeidelse av kommunal planstrategi er viktig. Da er det for svakt å si at kommunen kan legge opp til medvirkning. Det må presiseres at kommunen skal gjøre dette. **NHF** foreslår her å bytte "kan" med "skal" i følgende setning, slik:

- Første ledd, fjerde punktum:
 - Kommunen **skal** også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen.

Del VIII Diverse bestemmelser

Kap 20. Overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

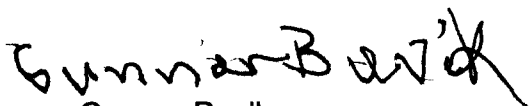
§ 20-2, 3. Lov 10. juni 1977 om motorferdsel i utmark og vassdrag endres slik:

Når kommunen skal gi bestemmelser om motorisert ferdsel i utmark, er det viktig at hensynet til funksjonshemmede varetas. Den nye paragraf 6a må inneholde en føring som sikrer bevegelseshemmede muligheter til å søke rekreasjon i skog og mark.

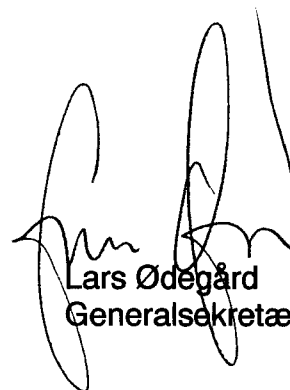
NHF foreslår at paragrafen utvides med følgende etter første punktum:

- Første ledd, nytt annet punktum:
 - Kommunen skal vareta hensynet til bevegelseshemmede og sikre deres behov for rekreasjon i natur og utmark.

Vennlig hilsen

Gunnar Buvik
Forbundsleder

Lars Ødegård
Generalsekretær

NHF's saksbehandler: Steinar Myrdal